

Zestawienie najważniejszych informacji na temat procedury wystąpienia o nadanie KWiS – wyciąg ze strony IPN <https://kwis.ipn.gov.pl/>

1. NOWELIZACJA USTAWY O ORDERACH I ODZNACZENIACH (USTAWA Z DNIA 10 PAŹDZIERNIKA 2014 R. O ZMIANIE USTAWY O ORDERACH I ODZNACZENIACH)

Nowelizacja **wyłącza Krzyża Wolności i Solidarności z hierarchii odznaczeń państwowych. Dzięki temu odznaczenie to mogą otrzymać wszyscy ci, którzy zostali wcześniej uhonorowani odznaczeniami wyższego rzędu za działalność niepodległościową w latach 1956-1989.**

Zmiana nastąpiła również w zakresie obowiązywania przepisu o przyznawaniu Krzyża Wolności i Solidarności pośmiertnie. **Może on być nadawany nie tylko w rzadkich i wyjątkowych przypadkach, lecz wszystkim osobom zmarłym, które spełniają kryteria opisane w ustawie.**

Na koniec do art. 30 ustawy dodano ust. 4, który uchyla nałożony wcześniej na Prezesa IPN obowiązek podania przyczyny nieprzedstawienia Prezydentowi RP wniosku o nadanie Krzyża Wolności i Solidarności.

2. WNIOSKI O NADANIE KWiS

2.1 Prezes Instytutu Pamięci Narodowej może wystąpić do Prezydenta RP z wnioskiem o odznaczenie Krzyżem Wolności i Solidarności z własnej inicjatywy lub z inicjatywy organizacji społecznych i zawodowych.

Instytut Pamięci Narodowej podejmuje realizację procedury odznaczeniowej także wobec wniosków nie posiadających dodatkowej rekomendacji ww. instytucji i organizacji, np. wnioski składane przez osoby trzecie, indywidualnie lub przez spadkobierców kandydata do odznaczenia.

Jednocześnie w takich przypadkach **wskazane jest, aby osoby inicjujące były kawalerami Krzyża Wolności i Solidarności lub dysponowały możliwościami udzielenia pomocy wskazanym przez siebie kandydatom w udokumentowaniu ich działalności niepodległościowej w sytuacjach, gdy nie jest to możliwe w oparciu o zasób archiwalny IPN lub inne ogólnodostępne źródła.**

2.2 Pierwszym niezbędnym krokiem w procedurze odznaczeniowej jest wystąpienie kandydata do odznaczenia z wnioskiem o wydanie decyzji administracyjnej Prezesa IPN-KŚZpNP w sprawie spełniania warunków, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1255).

<file:///C:/Users/admin/Desktop/status%20dzia%C5%82%20opoz%20antyk%20dokumenty-Procedura%20wyst%20o/wniosekoodnalezieniedowodowopozycja.pdf>

Wystąpienie kandydata o decyzję administracyjną w sprawie spełniania warunków ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej stanowi element rekomendowanej

praktyki organizacyjnej Klubu Dam i Kawalerów KWiS, ułatwiającej weryfikację kandydatów przed ich poparciem. Nie jest to jednak formalny wymóg narzucony przez IPN jako warunek rozpoczęcia procedury odznaczeniowej.

2.3 Warunkiem wszczęcia postępowania w sprawie odznaczenia KWiS jest uzyskanie pisemnej zgody na przedstawienie wniosku o odznaczenie, co jest równoznaczne z akceptacją procedury sprawdzeniowej prowadzonej m.in. w oparciu o zasób archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej. Ma to na celu ustalenie, czy nie zachodzą przesłanki negatywne, wymienione w art. 15a ust. 3 i ust. 3a ustawy o orderach i odznaczeniach, które uniemożliwiają nadanie odznaczenia, w brzmieniu:

„(...)3. Nie mają prawa do otrzymania Krzyża Wolności i Solidarności osoby:

1) które były pracownikami, funkcjonariuszami, żołnierzami organów bezpieczeństwa państwa określonych w art. 5 ustawowe pojęcie organów bezpieczeństwa państwa ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2023 r. poz. 102), chyba że przedłożą dowody, że przed 4 czerwca 1989 r., bez wiedzy przełożonych czynnie wspierały osoby lub organizacje działające na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania praw człowieka w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, albo

2) co do których w archiwum Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu zachowały się dokumenty wytworzone przez nie lub przy ich udziale, w ramach czynności wykonywanych przez nie w charakterze tajnego informatora lub pomocnika przy operacyjnym zdobywaniu informacji przez organy, o których mowa w pkt 1.

3a. Przez dokumenty wytworzone przy udziale osób, o których mowa w ust. 3 pkt 2, przy operacyjnym zdobywaniu informacji przez organy bezpieczeństwa państwa rozumie się także pomoce ewidencyjne, takie jak dzienniki rejestracyjne, inwentarze archiwalne, karty ewidencyjne i Zintegrowany System Kartotek Operacyjnych organów bezpieczeństwa państwa, jeżeli potwierdzają fakt rejestracji ich w charakterze tajnych informatorów lub pomocników organów bezpieczeństwa państwa.”

2.4 W przypadku kandydatów do pośmiertnego nadania odznaczenia do wszczęcia procedury wymagane jest pisemne oświadczenie jednego ze spadkobierców złożone na takim samym wzorze oświadczenia, które powinno zawierać: imię i nazwisko kandydata do pośmiertnego odznaczenia, imię i nazwisko jego spadkobiercy, stopień pokrewieństwa ze zmarłym, dane adresowe/kontaktowe oraz datę i podpis.

W sytuacji, gdy inicjatywa odznaczeniowa dotyczy osoby nieżyjącej, oświadczenie jest również deklaracją odbioru nadanego Krzyża Wolności i Solidarności przez osobę najbliższą zmarłemu.

2.5 Wszczęcie procedury odznaczeniowej następuje w momencie złożenia w Instytucie Pamięci Narodowej prawidłowo wypełnionych formularzy wniosku o nadanie odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności oraz oświadczenia kandydata do odznaczenia, których wzory określają załączniki nr 1 i 2 do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 kwietnia 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 584).

W myśl obowiązujących procedur każdorazowo kieruje się do Krajowego Rejestru Karnego zapytanie o karalność (art. 31 a ustawy). W przypadku cudzoziemców i osób stale zamieszkałych za granicą wnioski przesyłany jest ponadto do kontrasygnaty Ministrowi Spraw Zagranicznych (art. 31 ust. 6 ustawy).

- [Załącznik nr 1. Formularz danych osobowych niezbędnych do przeprowadzenia procedury odznaczeniowej Krzyża Wolności i Solidarności \(doc\)](#)

Ważne: Do formularza danych osobowych niezbędnych do przeprowadzenia procedury odznaczeniowej Krzyża Wolności i Solidarności należy dołączyć *Oświadczenie kandydata lub spadkobiercy do odznaczenia Krzyżem Wolności i Solidarności.*

- [Załącznik nr 2. Oświadczenie kandydata do odznaczenia Krzyżem Wolności i Solidarności \(pdf\)](#)
- [Załącznik nr 3. Klauzula dla kandydata do odznaczenia \(pdf\)](#)
- [Załącznik nr 4. Klauzula informacyjna i formularz zgody dla odnanaczonego KWiS \(doc\)](#)

Uzupełniony formularz zgody na przetwarzanie danych osobowych można przesłać drogą elektroniczną (np. w formie skanu lub zdjęcia dokumentu wykonanego telefonem komórkowym). Inną dopuszczalną formą wyrażenia zgody jest przesłanie na adres mailowy archiwumzgodykwis@ipn.gov.pl oświadczenia zawierającego pełną treść zamieszczoną

w formularzu stanowiącym załącznik nr 4 (Uwaga! Możliwość przesyłania dokumentacji drogą elektroniczną dotyczy wyłącznie tego załącznika.)

- [Załącznik nr 5. Oświadczenie świadka w sprawie działalności opozycyjnej stanowiącej podstawę do nadania odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności \(doc\)](#)
- [Załącznik nr 6. Klauzula dla osoby składającej oświadczenie świadka \(doc\)](#)

3. Po otrzymaniu decyzji administracyjnej o której mowa w pkt.2.2 powyżej oraz po wypełnieniu formularzy – załączników 1,2,4 i 5, o których mowa w pkt.2.4 powyżej, wszystkie te dokumenty przekazujemy do Zarządu KDiKKWiS, który po wypełnieniu odpowiedniego pola zawierającego rekomendację (poparcie - wnioski o nadanie odznaczenia) KDiKKWiS - w formularzu-załączniku nr.1 - (pkt.2.4), składa dokumenty kandydata do odznaczenia do Prezesa IPN.